

Mededelingen

VOOR ONZE LEDEN

Oslo en onze verantwoordelijkheid

(Onder deze samenvattende titel zijn op de openbare bijeenkomst van het congres een viertal toespraken gehouden, waaraan hieronder een uittreksel volgt. Het ligt in de bedoeling de volledige tekst als brochure uit te geven).

Het is geen toeval dat deze openbare bijeenkomst gewijd is aan het vraagstuk van oorlog en vrede. Het is een rechtstreeks gevolg van het 3e Internationale Congres, augustus 1962 te Oslo; en dat is weer een schakel geweest in de steeds voortgaande gedachtenwisseling op dit punt. In ons land herinner ik aan de studiebrochure van 1950, de verklaring over stopzetting atoombomproeven 1957 en een groot aantal nieuwjaarsbrieven. De pas verschenen brochure Oorlog en Vrede plaatst dit alles in het kader van de internationale humanistische activiteiten.

Humanisten van Erasmus tot heden hebben steeds een afschuw van oorlog gehad en getracht wegen te wijzen om oorlog te voorkomen. Maar bij een moderne atoomoorlog dreigt bovendien een nauwelijks overzienbare schade voor het nageslacht. Daarom kent een moderne oorlog geen overwinnaars meer, alleen verliezers. De grote vraag is dan ook geworden hoe een oorlog te voorkomen. Sommige humanisten menen door eenzijdige ontwapening, andere door machtsverevening. Dat is geen zaak van betere gewetens of sterkere overtuigingen, maar van verschillend inzicht.

Daarom kan de humanistische beweging vanuit haar beginsel dit geschil niet beslechten, maar wel kan en moet zij iedereen doordringen van zijn verantwoordelijkheid en hem bijstaan in de vervulling van zijn taak. Zij kan en moet laten zien wat er op het spel staat, welke problemen om oplossing vragen, en welke taken pacifisten en niet-pacifisten gezamenlijk kunnen vervullen. Het Verbond heeft een werkgroep ingesteld om daarin voor te gaan. Ook deze morgen is daaraan gewijd, tevens als inleiding tot de congresdiscussies hedenmiddag. Drie bij uitstek deskundige humanisten zullen in alle geschakeerdheid bijdragen aan onze en aller meningsvorming in deze kwestie van leven en dood.

Dr. J. P. van Praag

Recht en macht in een veranderende wereld

door mr. dr. H. J. Roethof

Techniek en wetenschap deden de mogelijkheden van welvaart en van vernietiging in gelijke mate toenemen. Het probleem van de atoombom is niet volstrekt nieuw; gas en bacteriën als strijdwijzen boden ook al een bijzonder zorgwekkend perspectief. De gas- en bacterieoorlog werden bij internationale conventie verboden. Het voordeel van zo'n verbod is, dat men geneigd lijkt zich er aan te houden, vooral zolang beide partijen daarvan voordeel verwachten. Het nadeel is, dat de „blauwdrukken” van het wapen blijven bestaan, zodat er geen waarborg is, dat zal worden afgezien van het gebruik.

Een verbod van het kernwapen is ingewikkelder wegens het „dubbele gezicht”; de grens tussen kernbepanning en conventionele bewa-

pening is niet duidelijk te trekken. Raketten met kernladingen zijn gemakkelijk in de conventionele bewapening in te passen. Een verbod zal spoediger zijn af te dwingen zolang de controle over de kernwapens in handen blijft van enkele grote mogendheden. Dat is dus een zaak, die in hoge mate de belangstelling verdient van allen, die om levensbeschouwelijke redenen zo'n verbod voorstaan.

Daarentegen zijn de vraagstukken van eenzijdige en multilaterale ontwapening politieke vraagstukken en geen vraagstukken van levensbeschouwelijke aard. Ook hij die meent, dat men „met de atoombom moet leren leven” kan legitiem humanist zijn. Het gemeenschappelijke element in het humanistische streven is wel, dat men de oorlog wil uitschakelen als middel in de internationale politiek. Daartoe zal men ten eerste de positie van de Verenigde Naties dienen te versterken en ten tweede de eerbied behoren aan te kweken voor internationaal recht en internationale moraal. In de verklaring van Oslo wordt aan beide aspecten uitvoerig aandacht besteed.

Het tegen elkaar opbieden van internationale machtsposities kan worden getemperd door versterking van de invloed van het internationale recht. Algemene overeenstemming is er in de wereld bijvoorbeeld over de beginselen van handhaving van verdragen, non-agressie, eerbied voor de soevereiniteit, non-interventie, vreedzame beslechting van geschillen. Het vraagt veel zelfbeheersing om concrete internationale problemen van deze objectieve gezichtshoek te bezien. Politieke hartstochten versluieren te licht het uitzicht. De taak van het internationale humanisme zal mede zijn op de betekenis van deze gezichtspunten bij voortdurende aandacht te vestigen en een bijdrage te leveren tot verdere verwezenlijking.

Wereldeconomie en vredeskansen

door drs. J. Koopman

Welke kansen liggen er voor de vrede in de wereldeconomie? Zal de kloof tussen arme en rijke landen steeds groter worden, zodat de spanningen in de wereld wel moeten toenemen? Zijn de tegenstellingen tussen de economische structuren van oost en west zo fundamenteel dat beide systemen niet naast elkaar kunnen bestaan in een steeds kleiner wordende wereld? En als we op deze vragen tot een optimistisch antwoord komen, zal de ontwapening – indien daartoe zal worden besloten – dan niet leiden tot de ineenstorting van de economie van het westen?

De economische systemen van oost en west zijn niet star en onveranderlijk. In beide systemen wordt geproduceerd in grote industriële eenheden. In oost en west wonen mensen die zich in vrijheid willen ontplooiën. Grote produktie-eenheden vragen om een zekere mate

van centralisatie. Vrijheid vereist decentralisatie. Oost is gestart van een centralistisch uitgangspunt, west van een decentralistisch. De feiten dwingen oost en west zich rekenschap te geven waar de optimale verhouding ligt tussen centralisatie en decentralisatie. Geen van beide systemen is hierover reeds tot een eindoordeel gekomen.

Voor de ontwikkelingspolitiek van de jonge landen is het van grote betekenis dat zij niet staan voor een keuze tussen twee starre systemen. Maar meer centralisatie van de hulpverlening door middel van internationale organen zal de ontwikkeling van de arme landen zeker versnellen.

In de wereldeconomie zijn geen onoplosbare tegenstellingen aanwezig. Ook het sprookje dat ontwapening tot ineenstorting van de economie van het westen zal leiden behoeft ons niet meer te weerhouden naar een betere verstandhouding met het oosten te streven. Economische deskundigen hebben onlangs in een rapport aan de Verenigde Naties duidelijk gemaakt dat alle problemen die zich bij ontwapening zullen voordoen oplosbaar zijn. Dat wil nog niet zeggen dat alle problemen op het terrein van de wereldeconomie ook opgelost zullen worden. Dat is een politieke vraag, waarbij het inspirerende meedenken van de bevolking in de westerse democratiën onontbeerlijk is.

De humanist tussen de wereldmachten

door prof. dr. B. W. Schaper

De geschiedenis kent afwisselend gewelddadige en vreedzame aanpassingen aan gewijzigde situaties en levensvoorwaarden, de eerste op blind vooroordeel of onwetendheid, de laatste op ervaring, inzicht en vooruitzicht gebaseerd. De mensheid heeft dienaangaande nu geen keuze meer. Bij de hedendaagse ontwikkeling van het oorlogsgeweld is een gewelddadige oplossing der wereldproblemen onmogelijk geworden.

Dit wordt nog altijd te weinig beseft. Zoals men ook te weinig beseft, dat de wereld thans wel in vrede leeft bij de gratie van het atomair machtsverevening, de „balance of terror”, maar dat dit een uiterst wankle, riskante en irreële toestand is, die in zichzelf geen perspectieven inhoudt. Ondanks de Cuba-crisis gaat de atomaire bewapeningswedstrijd voort, ja dreigt deze zich over steeds meer landen en gebieden uit te breiden, alle dodelijke bedreigingen, daarin opgesloten, ten spijt. Onbesuiste reacties daartegen, zoals de anti-atoombommarsen in de paasdagen, zijn daarom verklaarbaar, zonder ze te willen billijken.

Het nationaal en internationaal georganiseerde Humanisme stelt zich niet tot taak, gedetailleerde oplossingen der wereldproblemen te formuleren. Maar het kan wel een eigen opdracht aanvaarden, met name op geestelijk gebied. Het kan op nationale, Europese en universele schaal de geestelijke openheid bevorderen, die de mensheid uit de sfeer van wederkerig wantrouwen en angst haalt, die een redelijke aanpak der wereldproblemen belemmert. Op-sluiting in een continentaal Europa, onder de vigeur van romantisch-reactionaire machtsdromen, is voor een universeel georiënteerd Humanisme onaanvaardbaar. Maar ook andere isoleringen en barrières vragen om een doorbraak, met name ook de grote Oost-West tegenstelling.

Zoals een Verklaring over de Wereldpolitiek van het Internationale Humanistencongres in Oslo, 1962, het formuleert, is de vraag, waarom het gaat, of de mens in staat zal zijn, paniek en fatalisme uit te bannen en doelbewust en vindingrijk de voorwaarden te scheppen voor een wereld, waarin de mens nog een toekomst heeft. Een Humanisme, dat zijn aanhangers niet alleen in Europa en Amerika, maar ook in Azië, Afrika en Australië telt, heeft hiertoe niet alleen een eigen opdracht, maar dankzij zijn communicatie- en contactmogelijkheden kansen, die het niet mag laten voorbijgaan.

Wat heeft het congres opgeleverd?

Wanneer kan men een congres als geslaagd beschouwen? Als iedereen tevreden naar huis gaat, omdat het zo gezellig was? Of ontevreden omdat hij van mening is, dat hij onvoldoende aan zijn trekken is gekomen? Als het beleid van het Hoofdbestuur met lof is goedgekeurd of behoorlijk aan kritiek onderworpen? Alle voorstellen in volstrekte eenstemmigheid aangenomen of verworpen of in een moeizame worsteling en spitse discussies een compromis bereikt is? Nog eens duidelijk wordt, dat men de zaak waarvoor men bijeen is gekomen een warm hart toedraagt en bereid is er zich voor in te spannen? De buitenwereld er kennis van neemt en er in de pers aandacht aan besteed wordt?

Dat zijn allemaal vragen, die elke deelnemer aan het 15e congres maar voor zich zelf moet beantwoorden. Wij voor ons hebben het gevoel, dat het een goed congres was, omdat we de problemen niet uit de weg zijn gegaan en iedereen zijn best heeft gedaan zijn bijdrage te leveren om een oplossing te vinden, die een gezamenlijk verder werken mogelijk maakt.

Terugblik

In tegenstelling tot vorige congressen werd het jaarverslag, of liever de twee verslagen nauwgezet besproken, waarbij het hoofdbestuur ook kritiek niet bespaard bleef. De langzame groei van het ledental en een veroudering waren punten die velen met ongerustheid vervulden. Deze ongerustheid werd overigens door het hoofdbestuur geheel gedeeld, vandaar dan ook dat de voorzitter in zijn openingsrede al op de noodzaak van een ledenwerfactie in het najaar zinspeelde.

Maar in diezelfde inleidende toespraak werd nog eens duidelijk gesteld, dat het congres bijeen kwam in een fase, waarin het Verbond een onmiskenbaar gezag heeft verworven. Daaruit vloeien echter vele en zware verplichtingen voort, en we zullen moeten bewijzen daartegen opgewassen te zijn. Hierbij kan in het bijzonder gedacht worden aan het vormingsonderwijs, dat weliswaar nog in de aanloopfase verkeert, maar waaraan door de gemeenschappen veel meer aandacht besteed zal moeten worden om aan de eisen die daarbij gesteld worden te kunnen voldoen.

Ook op dit congres kwam de voorlichting en de interne communicatie ter sprake. Aan de ene kant de bekende klacht van te veel aan papier, aan de andere kant een tekort aan informatie. Zoals men in het vorige nummer van dit blad heeft kunnen lezen, waren hierover enkele voorstellen ingediend, die deels na toezeggingen van de kant van het hoofdbestuur zijn ingetrokken, deels zijn aangenomen omdat de uitvoering geen al te zware belasting betekent. Het opwekkende van dit deel van de discussie was vooral, dat wat al jarenlang aan de top als een gebrek wordt gevoeld nu ook in de gemeenschappen beseft wordt. De vraag blijft natuurlijk bestaan of we over de middelen zullen kunnen beschikken om de noodzakelijke verbeteringen aan te brengen. Het is trouwens een bekend feit, dat met dit probleem elke organisatie, zelfs de grootste en financieel krachtige, in zijn maag zit en dat overal ter wereld er intensief over gestudeerd wordt.

Op het financieel beleid zijn wel een aantal opmerkingen gemaakt, maar het bleven detailkwesties. Aan het voortdurende tekort zijn we zo langzamerhand wel gewend, maar de bijdrage van het Steunfonds Praktisch Humanisme gaf de vorige jaren een dusdanige stijging te zien, dat er geen ongelukken gebeurden en het werk in de sector geestelijke verzorging zelfs kon worden uitgebreid. Of dit zo zal blijven, is een andere zaak. Maar indien de leden er toe gebracht zouden kunnen worden ook inderdaad te betalen volgens de opgestelde schaal, en

helaas moet geconstateerd worden dat hieraan nog wel het een en ander ontbreekt, zou de situatie aanmerkelijk verbeteren. En dat is voornamelijk een taak van de gemeenschappen.

Jaarverslagen en financiële verantwoording zijn goedgekeurd, hetgeen ook het geval was met de begroting. Een zorgenkind blijft ons conferentieoord De Ark, en er valt niet te voorspellen dat dit beter zal worden, althans niet de eerstkomende jaren. Maar dat men het huis niet zou willen missen bleek wel uit de lof, die aan de beheerders door een der sprekers werd toegezwaaid, wat het congres, voorzover men er over kon oordelen, met een krachtig applaus onderstreepte.

Hoofdschotel

Zoals te verwachten viel is de discussie rondom het voorstel van gemeenschap Den Helder over het gebruik van kernwapens wel het voornaamste punt geweest. Het heeft de verdienste gehad dat nog eens de standpunten verduidelijkt konden worden en dat in een sfeer die van een volstrekt begrip voor de ernst van afwijkende opvattingen getuigde. Ook hierop had de voorzitter al gepreludeerd, toen hij nog eens aanhaalde, wat hij twee jaar geleden bij de inleiding van het jaarverslag had opgemerkt. Toen immers onderstreepte hij, dat we in de onderlinge discussies en de gemeenschappelijke stellingname rekening moesten houden met het feit dat humanisten vogels van diverse pluimage zijn: arbeiders, middenstanders, intellectuelen, aanhangers van de V.V.D., de P.v.d.A., de P.S.P. en daklozen. En dat dit inhield, dat we onze meningen over de strijdpunten van de dag met wederzijds respect dienden te behandelen.

Daaraan heeft de discussie over het vraagstuk van oorlog en vrede, met een enkele kleine emotionele uitglijdning voldaan. Zowel voor- als tegenstanders van het Helderse voorstel hebben laten merken, dat hoe hun opvattingen ook verschilden ze allen met deze nachtmerrie van de kans op vernietiging door een conflict met kernwapens worstelden.

De bespreking was al eerder ingeleid door een aantal artikelen van de voorzitter in „Mens en Wereld”, waarbij hij aantoonde, dat de humanistische beweging zich al jaren er mee bezighoudt. Natuurlijk speelt het ook in internationaal verband een rol, en daarvan getuigden enkele resoluties, aangenomen op het derde congres van de Internationale in Oslo vorig jaar, die nu aan de Nederlandse humanisten ter bekrachtiging werden voorgelegd.

Over onze verantwoordelijkheid ten aanzien van de in Oslo genomen besluiten hebben op zondagmorgen in een openbare bijeenkomst respectievelijk dr. Van Praag, mr. dr. Roethof, drs. Koopman en prof. dr. Schaper, allen leden van het Hoofdbestuur gesproken. Elders in dit blad is van deze vier redevoeringen een resumé opgenomen.

Daarmee was de bespreking van het voorstel van Den Helder in zekere zin ingeleid, en het geheel geplaatst in het kader van onze internationale verantwoordelijkheid. Zoals men al in de pers heeft kunnen lezen, is door het Hoofdbestuur een motie van orde ingediend, die door het congres in meerderheid aanvaard werd. Daarmee was het voorstel Den Helder

afgevoerd, maar het lijkt ons juist, dat dit pas gebeurd is nadat ieder de gelegenheid heeft gehad zijn opmerkingen te maken. Of daarmee ook alle congresdeelnemers tevreden waren? Vermoedelijk niet, maar dat zou ook niet het geval geweest zijn bij een aanvaarding of verwerping van het voorstel Den Helder zonder meer. Het blijft de verdienste van onze gemeenschap Den Helder, dat ze in eigen kring zich grondig met het probleem heeft beziggehouden en daarmee aan anderen een voorbeeld heeft gegeven van meningsvorming en meedenken over de vraagstukken waarvoor de wereld en dus ook de humanist gesteld is.

Andere zaken

Wie het vorige nummer nog eens doorleest, waarin de ingediende voorstellen afgedrukt staan, zal ontdekken, dat behalve het voorstel Den Helder en de hoofdbestuursvoorstellen t.a.v. het derde internationale congres in Oslo nog een aantal zaken de aandacht hebben gevraagd.

Het voorstel van Amsterdam-Tuinstden/West, dat een verordening van de ontgroeningspraktijken behelsde, werd ingetrokken, nadat het Hoofdbestuur een verklaring voorlegde, welke ook ter publikatie aan de pers werd aangeboden. Daarin werden de excessen afgekeurd wegens het gebrek aan eerbiediging en uitgesproken, dat de maatschappij door haar houding tegenover de studentencorpora geen aanleiding moet geven tot de gedachte dat deze wijze van omgang aanvaardbaar is.

Een voorstel van Voorburg/Rijswijk tot bevordering van onderwijs in de filosofie in de hogere klassen van het voorbereidend hoger- en middelbaar onderwijs werd aangenomen met aantekening van de kant van het H.B. dat dit niet betekende, dat dit onderwijs in de plaats van het vormingsonderwijs diende te komen.

De gemeenschap Bilthoven had een voorstel ingediend teneinde de publiciteit te versterken en uit te breiden. Gevraagd werd hiervoor tot bijzondere fondsvorming over te gaan. Dit voorstel werd in gewijzigde vorm aangenomen met de toezegging dat gezocht zal worden naar middelen om het gevraagde te bereiken en daarbij indien mogelijk deskundigen in te schakelen. Uit de aard der zaak was er geen bezwaar tegen een voorstel van Eindhoven, waarin aan de gemeenschappen verzocht werd na te gaan of het niet-geabonneerd zijn op „Mens en Wereld” tot bedanken en ledenverlies aanleiding geeft. In dit geval had het Hoofdbestuur toegezegd, om, als de gemeenschappen hierop prijs stellen, aan nieuwe leden of anderen gratis gedurende een jaar „Mens en Wereld” ter beschikking te stellen. Zonder enig bezwaar werd ook een voorstel van Amsterdam-Tuinstden/West aangenomen dat om een duidelijke publikatie verzocht, waarin de verschillende humanistische organisaties omschreven worden en zoveel mogelijk bevorderd wordt dat men daarvan lid wordt. Een ander voorstel van dezelfde gemeenschap om te bevorderen dat tot aanstelling van een geestelijk raadsman voor de erkende gewetensbezwaarden wordt overgegaan, zodra hiervoor de middelen aanwezig zijn, kon worden ingetrokken, omdat inmiddels een dergelijke raadsman als opvolger van de bestaande was aangesteld. Dit is een vrijwilliger, omdat het aantal bezwaarden niet zo groot is dat daarvoor een volledige kracht moet worden aangesteld. Overigens worden een deel van de werkzaamhe-

Abonneert u op „Het Woord van de Week” het orgaan van de „Humanistische Luisterkring”.

Het abonnementsgeld bedraagt f 4,— per jaar.

Administratie Oudegracht 152, Utrecht, Postgiro 58.

zaamheden indien nodig door de Centraal Geestelijk Raadsman d'Angremont opgevangen.

Verkiezingen

De voorgestelde kandidaten voor het Hoofdbestuur werden bij acclamatie gekozen. Het H.B. bestaat thans uit 23 leden, nieuw zijn mevr. D. Heroma-Meilink en de heren J. Pasman en drs. W. van Dooren. De heer Pasman werd als penningmeester gekozen als opvolger van drs. Koopman, die wel lid van het Dagelijks Bestuur blijft. Ook ten aanzien van de andere voorgestelde kandidaten voor het vervullen van de redactiefuncties waren er geen moeilijkheden, terwijl de financiële commissie voor de komende twee jaar bestaan zal uit de heren J. Homburger, Amsterdam, R. van Kleef, Soest en L. Vons, Vlaardingen.

Bij de bestuursoverdracht sprak de voorzitter een hartelijk woord van dank tot het scheiden-de H.B.-lid mevr. A. Treurniet-Wiersma, die na vele jaren de tijd gekomen achtte het Hoofdbestuur te verlaten. Aangezien ze echter de leiding blijft behouden van het werk van het ziekenbezoek en daarnaast in haar woonplaats vele functies vervult, is dit afscheid niet zo tragisch, omdat mevr. Treurniet midden in het Verbondswerk haar plaats blijft innemen.

Wensen

Natuurlijk zijn er voor en na vele wensen uitgesproken t.a.v. de verdere ontplooiing van het werk. Er is aangedrongen, om naast het tweejaarlijkse congres toch weer een tussentijds congres van een meer demonstratief karakter in te voeren, er werd gevraagd om terugkeer van de familiecampen en meer aandacht voor het buitenwerk, en nog een hele reeks meer, waarbij van de kant van het H.B. zorgvuldige overweging werd toegezegd. Vermelding verdient ook nog de van vele kanten komende vraag, wat nu eigenlijk de bedoeling is van het instituut der sympathisanten. Wat gebeurt er, als deze mensen na twee jaar geen lid van het H.V. willen worden en toch wel steun willen geven en belangstelling tonen?

Deelnemers aan het congres en ook de besturen van de gemeenschappen zullen over dit alles nauwkeurig worden ingelicht in de notulen, die over enkele maanden verzonden worden. Vluggers kan niet, hoewel een deelnemer van mening was, dat deze veel eerder dienden te verschijnen. Maar we zullen ons maar troosten met de gedachte dat ook wereldorganisaties als de UNESCO, die over miljoenenbudgetten beschikken, voor de verslagen altijd een driekwart jaar nodig hebben. En als het bij hen niet eerder kan, mag men van ons H.V.-apparaat met zijn bescheiden middelen niet het onmogelijke vragen.

Bij de sluiting heeft voorzitter Van Praag er met nadruk op gewezen, dat vele leden van de gemeenschap Utrecht tot het welslagen hebben bijgedragen. Een zware taak, te meer omdat door allerlei omstandigheden de tijd van voorbereiding kort was. Op de zaterdagavond werd door voorzitter Balvers aan het H.B. een vlag door voorzitter Blöten aan het H.B. een vlag aangeboden, die door het lid mevr. Blöten was ontworpen en vervaardigd. Maar ook achter de schermen is ontzaglijk hard gewerkt. Van Praag heeft hen allen symbolisch bedankt in de personen van de voorzitter en de secretaresse, ook al omdat de tijd ontbrak ieder met name te noemen. Mogen wij dan een uitzondering maken voor de echtparen Blöten en Stekelenburg? En er tenslotte op wijzen dat de charmante vestiaire-juffrouwen eveneens tot de Verbonds-familie behoorden.

Th. P.

**Geen lid? Toch een band!
Maak uw vrienden sympathisant!**

Hij kan het weten

„Ik geloof..., dat er in de vrije maatschappij weinig mensen zijn, die werkelijk begrijpen van hoe grote betekenis dat contact (met een geestelijk raadsman) voor ons is... Ik weet, dat de taak van de geestelijk raadsman bijzonder zwaar is... Soms heb ik zelfs het gevoel, dat hij in vele gevallen als een soort 'vuilnisbak' wordt gebruikt, waar wij al onze zorgen en problemen instoppen...

Het is nu eenmaal zo, dat wij het contact met de raadsman nodig hebben... We hebben hier zo weinig echt menselijk contact. Op de luchtplaats praten we ook met elkaar, maar de gesprekken die daar gevoerd worden... gaan over de strafzaak, over de straf die we verwachten of gekregen hebben... Dan komt de geestelijk raadsman, de enige mens tegenover wie je je uiten kan, en de enige die geduldig naar je luisteren wil... Je praat en je praat...; er is zoveel waarover je praten wil, dat de tijd die hij voor je beschikbaar heeft om is voor je het weet. Als je dan buiten staat voel je je opgelucht."

Ziehier een citaat uit een brief van een gedetineerde aan het Humanistisch Verbond, één van de bijna duizend mensen die per jaar met onze raadsliden contact hebben. Zo denken zij over het praktisch humanisme, maar zo denken ook de cliënten van de plaatselijke geestelijke raadsliden en van al die andere werkers op de vele terreinen van humanistische geestelijke verzorging.

Dit werk kost geld, ook al wordt het in overwegende mate gedragen door vrijwillige krachten. Voor het geld zorgt het Steunfonds.

In de eerste vijf maanden van 1963 kwam omstreeks f 40.000,- aan giften binnen. Dat is geweldig, maar lang niet voldoende. Het saldo zal aan het einde van het jaar tenminste f 100.000,- moeten bedragen. Net voldoende voor het lopende werk, te weinig voor de noodzakelijke uitbreiding.

Hoe belangrijk het is ons werk uit te breiden bewijst de eerste regionale geestelijke raadsman in volledige dienst, die op januari 1963 zijn werkzaamheden in Groot-Rotterdam begon. Daarover zullen wij u een volgende keer iets vertellen.

Bijna vierduizend bijdragen ontvingen we in de eerste vijf maanden. U kunt er voor zorgen dat het er per 1 juli a.s. tenminste vijfduizend zijn. Stort uw bijdrage op giro

6168 t.n.v.

STICHTING STEUNFONDS PRAKTISCH HUMANISME TE AMERSFOORT

Het congres, enz.

gehoord de discussies over het voorstel Den Helder inzake het gebruik van kernwapenen, stelt vast, dat de verschrikkingen en gevolgen van een kernoorlog de humanist vervullen met afschuw, terwijl hij in een moderne oorlog minder dan ooit een oplossing ziet voor internationale tegenstellingen, dat echter de keuze tussen het al of niet aanvaarden van kernbewapening mede afhankelijk blijkt van het inzicht in de meest doeltreffende wijze om een atoomoorlog te voorkomen en daarom niet rechtstreeks uit de levensovertuiging voortvloeit, dat de humanist zich verplicht acht op grond van zijn levensovertuiging en naar eigen inzicht in de feitelijke verhoudingen te streven naar vermindering van de internationale spanning en naar verwezenlijking van de wereldvrede, besluit over te gaan tot de orde van de dag.

Het congres, enz.

verwijzend naar de verklaring van 1957 over stopzetting atoomproeven dringt er met klem op aan, in het bijzonder bij de regeringen van de USSR en VS, dat beide regeringen alles in het werk zullen stellen om in deze tot volledige overeenstemming te komen, nu de standpunten elkaar reeds zo dicht genaderd zijn.

Ons blad „Kader”

Niet al onze leden zullen weten, dat tot een van de regelmatige periodieken van het Verbond al jarenlang het blad voor de functionarissen, „Kader”, behoort. Dat behoort ook niet, want het is voor een beperkte kring bestemd. Het blad verschijnt 5 keer per jaar en bevat artikelen over geestelijke verzorging, werk in de gemeenschappen, over het groepsgesprek, boekbesprekingen enz.

Het wordt gratis toegezonden aan alle leden, die in ons Verbond een functie hebben. Dat zijn niet alleen de bestuurders van de gemeenschappen en gewesten, maar ook onze raadsliden in de gemeenschappen, kampen en inrichtingen van justitie. Er komen er trouwens steeds meer bij, want het aantal leden, dat iets doet groeit vrij snel. We denken aan de leiders van gespreksgroepen, aan zieken- en bejaardenbezoeksters, aan besturen van vrouwengroepen, aan contactpersonen en aan al die anderen, die wellicht geen duidelijk omschreven functie hebben, maar toch bij het werk betrokken zijn.

Onze indruk is, dat er ook onder hen nog een aantal zijn, die van het bestaan van „Kader” niet op de hoogte zijn en het toch wel, als ze het kenden, graag zouden ontvangen. Dat kan, het kost niets, ze moeten alleen maar het Centraal Bureau verzoeken, hen op de lijst te plaatsen, zodat ze van regelmatige toezending verzekerd zijn.

Nieuws uit de gemeenschappen

Behalve de zorgen voor het congres heeft Utrecht ook nog de jaarlijkse dodenherdenking gehouden, met medewerking van de pianist George van Renesse, voordracht van prof. Libbe van der Wal en een toespraak van dr. Van Praag. Er was grote belangstelling voor deze bijeenkomst die speciaal voor de Utrechtse buitenkerkelijken met steun van het gemeentebestuur gehouden wordt.

Meppel heet voortaan anders, n.l. *Meppel/Steenwijk*. De leden die in de laatste plaats wonen wilden er ook bij horen en het H.B. heeft aan die wens graag gehoor gegeven.

Nog een naamsverandering, n.l. geen *Goes* meer, maar *De Bevelanden e.o.* Doet aan aardappels denken, maar ze willen het zelf, dus we zullen er aan moeten wennen.

Uit *Laren/Blaricum* komt het bericht, dat het bestuur is uitgenodigd om samen met vertegenwoordigers van de kerkgenootschappen en andere organisaties zitting te nemen in het bestuur van het op te richten dorps huis. Hoewel men een oud gebouw gaat restaureren, zal het daar in die artistieke hoek best voor elkaar komen. We komen t.z.t. graag eens kijken.

Zeist gaat onverdroten verder met de plannen voor een bejaardentehuis voor buitenkerkelij-

ken. Het stichtingsbestuur is al samengesteld, en bestaat uit leden van Humanitas en het H.V. Een architect is bezig met een schetsontwerp. En dan maar wachten op de vergunning.

In Amsterdam heeft gemeenschap *Tuinstden/West* alle liefhebbers van frisse lucht uitgenodigd om op een eiland bij elkaar te komen. We hopen dat het op 26 mei mooi is geweest, want het zou een echte familiedag worden voor jong en oud.

Rotterdam heeft sedert enige maanden een goed lopende cursus voor gespreksleiders, die straks in vele buurten aan de gang zullen gaan. Ook het contactbezoek begint op toeren te komen.

Ook *Vlaardingen* beschikt straks over enige leiders van gespreksgroepen, die ze best kunnen gebruiken. Ze doen daar nog een heleboel meer, en worden ook bij allerlei gemeentelijke activiteiten ingeschakeld.

Enschede heeft een familie-weekeinde achter de rug, dat, als alles volgens program verlopen is, best geslaagd zal zijn. Zonder program waarschijnlijk ook. En wie nog een goed hart bezat, mocht op een zaterdag de toren beklimmen om de beiaardier aan het werk te zien.

Nieuws uit de gewesten

Utrecht/Het Gooi - Studiedag op 16 maart

In het Erasmushuis te Utrecht zette de hr. Dr. van Praag voor 88 deelnemers duidelijk uiteen wat we verstaan onder:

Humanisme, Geloof en Ongeloof.

Spreeker onderscheidt religieus en biologisch humanisme. Het religieus beleven speelt zich in de mens af en hoeft niet samen te gaan met het Geloof aan het bestaan van een persoonlijk God. In het eerste geval spreekt men van religieus humanisme, in het tweede van vrijzinnig Christendom.

De Humanist gelooft in fundamentele waarheden, die hij persoonlijk beleeft; in de mogelijkheid van menselijke ontplooiing, die de mens genoeg is en die de mens verzoent met zijn leven.

In de wereld van vandaag leeft de wens om te komen tot een gesprek om onderling begrip te vergroten. Deze gaat uit van kerkelijke zijde en vindt plaats tussen de grote groepen van Katholieke Kerk, de Raad van Kerken en de kleine groep van het Georganiseerde Humanisme.

Hierop volgde een levendige discussie, waarna de voorzitter van het Gewest Utrecht/t Gooi de bijeenkomst sloot met een woord van warme dank aan de inleider voor zijn duidelijke uiteenzetting en aan de aanwezigen voor hun prettige, levendige reacties.

Bijeenkomst Vrouwengroepen - Op een koude maar zonnige 2e mei brengt de bus ons naar het Singer Museum in Laren, waar de bijeenkomst van de Vrouwengroepen uit 't Gewest Utrecht zal zijn. Daar vinden we een gezellige ontvangst bij een heerlijk brandend houtvuur.

Om 10 uur heet mev. Schnitzler 50 dames welkom, die vervolgens aandachtig luisteren naar de inleiding van mev. Van Krimpen over: „Wat verstaan we onder Vrijheid”.

In 'n beknopt en helder betoog belicht spreker de verschillende kanten van dit onderwerp.

In het maatschappelijk leven hebben wij te maken met regels en wetten, in de geestelijke sfeer met het welzijn van de medemens. In ons volle Nederland is voor elk van ons slechts een kleine speelruimte beschikbaar. Wie de

grenzen van het mogelijke onderkend heeft en daar bewust binnen blijft, zal zich vrij voelen.

Onder leiding van mev. Asser volgt een levendige discussie. Daarna wordt de boterham gebruikt in hotel Astoria en volgt om 14 u. een rondleiding door het Museum Singer, waar naast werken van de heer Singer een paar Israëls, werken van de Haagse school en van vele Larense kunstschilders bewonderd worden.

Na een heerlijk kopje thee volgt nog het filmpje „Glas” en keren de deelnemers zeer voldaan huiswaarts.

Gelderland - Ook hier een studiedag en wel op 7 april in Arnhem. Het onderwerp „Naar een rijpe persoonlijkheid” ingeleid door ons H.B.-lid Hoven trok niet zo veel belangstelling, maar de aanwezigen hebben levendig gediscussieerd en al met al was het een beste dag.

Noord-Holland - In Beverwijk sprak Dr. D. H. Prins over „Humanistisch Vormingsonderwijs”. Met aandacht beluisterd en later in groepen besproken. Het bestuur was over opkomst en discussie heel tevreden.

Nieuwe raadslieden

In de afgelopen maanden werden door het Hoofdbestuur de volgende plaatselijke geestelijke raadslieden benoemd: de heren D. A. Hamburger te Eindhoven, J. Koops te Rotterdam en A. Vellinga te Leeuwarden.

Tot raadslieden voor dienstweigeraars werden benoemd de heren J. Boesjes te Diever en K. de Bruin te Den Haag.

Uw taak... hun toekomst!

Centrum voor Humanistische Vorming Bijdrage f 3,75 per jaar.

Secretariaat: Oudegracht 152, Utrecht. Giro: 60 84 68 t.n.v. het Centrum voor Humanistische Vorming.

1 Bejaardenweken in „De Ark”

Steeds weer blijkt de toenemende vraag voor de bejaardenweken. Voor de periode van 14 t/m 28 september zijn nog slechts enkele plaatsen vrij. Daarom is besloten tot een derde week n.l. van 28 september t/m 5 oktober.

Laten zij, die hiervoor in aanmerking willen komen er vlug bij zijn.

De prijs bedraagt f 38,50 per week, terwijl elke gast recht heeft op 1 consumptiekaart van 21 consumpties voor f 3,50.

U kunt zich opgeven bij „De Ark”, Belvédèrelaan 14, Nunspeet, tel. 03412 - 2404.

2 Vakantie op „De Ark”

Folders worden u op aanvraag toegezonden. Correspondentie te richten aan: „De Ark”, Belvédèrelaan 14, Nunspeet, tel. 03412 - 2404.

De periode van 20 juli t/m 17 augustus is geheel volgeboekt.

U weet het: leden van het Verbond ontvangen 10 % reductie op de pensioenprijzen (alleen voor zichzelf).

3 Zomerkampen voor de jeugd

De buitenwerkcommissie van het Humanistisch Verbond organiseert in 1963 de volgende kampen:

a *Kinderkamp 10-13 jaar* te Elspeet in „de Korenbloem”, en wel van 20-27 juli.

Prijs: f 42,- incl. f 2,- zakgeld.

Opgeven bij de leiding, de heer en mevrouw J. Weggelaar, Erasmusgracht 23-III, Amsterdam. Tel. 020 - 8 39 19.

b *Jongerenskamp 13-15 jaar* te Beek (Gem. Bergh), bij Zeddam van 3-13 augustus en van 14 tot 24 augustus.

Het eerste kamp staat onder leiding van de heer P. van Soelen (Bilthoven); het tweede onder leiding van de heer en mevrouw E. R. Veuger (Zaandam).

De prijs bedraagt f 50,- per 10 dagen.

Opgave van deze kampen bij mevrouw E. Plettenberg-Sweid, Saffierstraat 76-I, Amsterdam. Tel. 020 - 73 83 69.

Personalia

Dezer dagen ontvingen we het bericht, dat ons lid de heer D. G. de Jong te Baarn plotseling was overleden. Op eigen wens had zijn crematie in stilte plaats gevonden.

Zoals enkele lezers zich wellicht zullen herinneren, had de heer De Jong enkele maanden geleden het initiatief genomen voor het onderhouden van schriftelijk contact tussen onze leden. Deze onderneming, die de naam „Brievenbus” kreeg, begon juist enigszins op gang te komen en we hebben een circulaire van 23 april voor ons liggen, waarin De Jong de stand van zaken uiteenzet. Helaas is dat het laatste geweest, wat hij er aan heeft kunnen doen. Het C.B. zal nagaan, in hoeverre het mogelijk is het door de overledene begonnen werk voort te zetten.